

Charakterystyka obszarów przygranicznych na terenie Polski. Podmioty gospodarki narodowej w 2021 r.

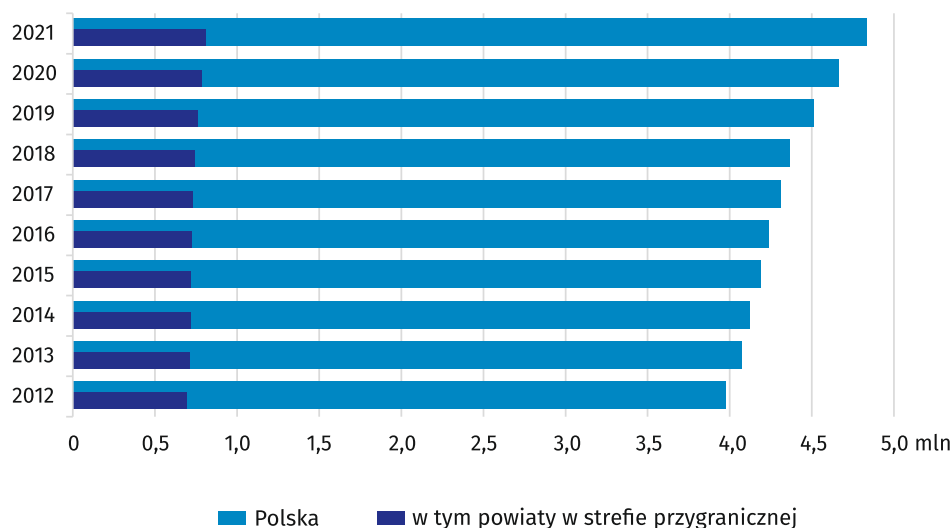
19.04.2022 r.

3,1%

Wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej w strefie przygranicznej w stosunku do 2020 r.

Według stanu na koniec grudnia 2021 r. w rejestrze REGON wpisanych było 806,3 tys. podmiotów gospodarki narodowej zlokalizowanych na obszarach przygranicznych na terenie Polski. Stanowiło to 16,7% ogólnej liczby podmiotów w kraju. W porównaniu z rokiem 2020 liczba podmiotów w analizowanej strefie zwiększyła się o 24,5 tys., tj. o 3,1% (w kraju o 3,7%).

Wykres 1. Podmioty gospodarki narodowej w latach 2012-2021

Struktura podmiotów gospodarki narodowej według sektorów własności i wybranych form prawnych

Zdecydowana większość podmiotów strefy przygranicznej na koniec 2021 roku należała do **sektora prywatnego** (95,7% wobec 95,6% w kraju). W porównaniu z 2020 r. liczba podmiotów gospodarki narodowej w tym sektorze zwiększyła się o 23,2 tys. tj. do 771,3 tys., czyli o 3,1% (w kraju wzrosła o 3,5%). Natomiast do **sektora publicznego** należało 26,5 tys. podmiotów, tj. o 3 mniej niż w roku poprzednim (w kraju 111,8 tys. podmiotów – więcej o 25 w porównaniu z 2020 r.).

W ogólnej liczbie podmiotów zlokalizowanych w strefie przygranicznej w 2021 roku, największy udział stanowiły **osoby fizyczne** prowadzące działalność gospodarczą – 73,1% (w kraju 71,3%). W porównaniu z 2020 r. w rejestrze REGON wpisanych było o 18,7 tys. więcej (o 3,3%) osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (w kraju – o 3,6% więcej).

Spółki handlowe, działające na terenie strefy, stanowiły 7,7% w strukturze podmiotów wpisanych w rejestrze REGON (w kraju 12,3%). W poprzednim roku udziały te kształtowały się odpowiednio na poziomie 7,4% i 11,8%.

Rejestr REGON obejmował także **spółki cywilne** z 6,0% udziałem w strukturze podmiotów gospodarki narodowej w strefie, **fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne** – 3,4%, **spółdzielnie** – 0,3% (w 2020 r. udział ten wyniósł odpowiednio: 6,2%; 3,4% i 0,3%).

95,7% podmiotów gospodarki narodowej strefy przygranicznej to sektor prywatny (w kraju – 95,6%)

Spośród ogólnej liczby podmiotów gospodarki narodowej działających na obszarach przygranicznych Polski prawie połowa zlokalizowana była w strefie przygranicznej trzech województw: śląskiego (19,0%), dolnośląskiego (17,3%) i zachodniopomorskiego (13,5%).

Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności

W strefie przygranicznej Polski na 1000 ludności przypadało w 2021 roku 111,1 podmiotów, czyli poniżej średniej krajowej, która wyniosła 126,7. W poprzednim roku wskaźniki te wyniosły odpowiednio 107,3 i 121,9.

Najwięcej podmiotów na 1000 ludności w 2021 r. odnotowano w strefie przy granicy z Niemcami – 140,7 (przed rokiem – 136,4), następnie przy granicy z Czechami – 114,6 (w 2020 r. – 111,0). W strefie przy pozostałych odcinkach granicy liczba podmiotów na 1000 ludności była mniejsza niż średnia dla obszaru przygranicznego Polski jako całości. Najmniejsza liczba podmiotów na 1000 ludności wystąpiła przy granicy z Ukrainą – 85,9, następnie w strefie przy granicy z Litwą – 89,8 (przed rokiem odpowiednio: 82,8 i 87,1).

Spośród poszczególnych części obszaru przygranicznego, w 12 województwach, najwięcej podmiotów na 1000 ludności przypadało na strefy w: zachodniopomorskim (163,7), następnie pomorskim (135,4) i dolnośląskim (127,2). Wskaźniki te dla wymienionych województw ogółem wyniosły odpowiednio: 142,7; 141,5; 142,5.

Najmniej podmiotów gospodarki narodowej na 1000 ludności przypadało w strefie przygranicznej znajdującej się w województwie mazowieckim (81,7), a następnie lubelskim (83,2) i podkarpackim (89,4). Wartości te były niższe aniżeli wskaźniki dla poszczególnych województw ogółem, które wyniosły odpowiednio: 171,2; 95,6; 92,9. Należy zaznaczyć, że w przypadku województwa mazowieckiego powierzchnia strefy przygranicznej jest relatywnie mała¹, a potencjał regionu zlokalizowany jest głównie w stolicy kraju.

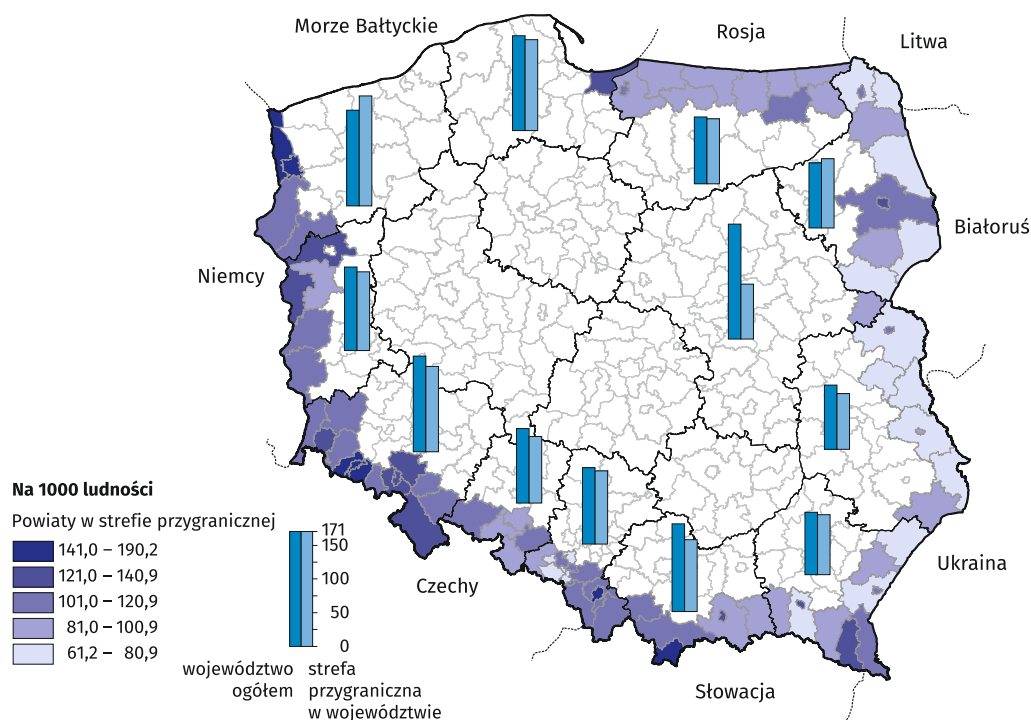
W strefie przygranicznej na 1000 ludności przypadało 111,1 podmiotów (w Polsce 126,7)
- najwięcej przy granicy z Niemcami (140,7),
- najmniej przy granicy z Ukrainą (85,9)

Tablica 1. Podmioty gospodarki narodowej na obszarach przygranicznych według odcinków granic w 2021 roku

Wyszczególnienie	Podmioty gospodarki narodowej	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	Spółki handlowe w ogólnej liczbie podmiotów w %	Spółki z udziałem kapitału zagranicznego 2020 = 100
	na 1000 ludności			
Polska	126,7	90,3	12,3	104,1
Obszary przygraniczne na terenie Polski	111,1	81,2	7,7	101,7
sąsiadujące z:				
Rosją	97,9	70,7	5,7	106,7
Litwą	89,8	68,0	5,7	116,3
Białorusią	96,3	72,8	8,9	111,2
Ukrainą	85,9	64,3	6,6	102,1
Słowacją	109,9	85,8	7,1	100,1
Czechami	114,6	80,7	7,3	99,2
Niemcami	140,7	101,0	9,7	99,3

¹ Z województwa mazowieckiego 1 powiat zaliczany jest do obszaru strefy przygranicznej.

Mapa 1. Podmioty gospodarki narodowej w 2021 roku

Spółki handlowe

W rejestrze REGON w końcu 2021 roku wpisanych było 62,0 tys. spółek handlowych prowadzących działalność gospodarczą na terenie strefy przygranicznej, tj. 10,4% ogółu zarejestrowanych spółek handlowych w kraju. W tej grupie podmiotów, podobnie jak w kraju, dominowały spółki kapitałowe (83,0%), przy czym spółki z ograniczoną odpowiedzialnością stanowiły 81,6%, a spółki akcyjne 1,3%. Spółki osobowe posiadały 17,0% udziału w ogólnej liczbie spółek handlowych na terenie strefy (spółki jawne – 9,7%, komandytowe – 6,4%, partnerskie – 0,7%, komandytowo-akcyjne – 0,3%).

Liczba spółek handlowych działających w 2021 r. w strefie przygranicznej wzrosła, w porównaniu z 2020 r., o 3787 jednostek, tj. o 6,5% (w kraju wzrosła o 7,6%). W odniesieniu do poprzedniego roku wzrosła ogólna liczba spółek kapitałowych – o 3844 jednostki, tj. o 8,1%, wobec wzrostu w kraju o 9,2%. Z kolei w grupie podmiotów gospodarki narodowej zaliczanych do spółek osobowych odnotowano spadek o 57 jednostek – 0,5% (w kraju – spadek o 1,4%).

Liczba spółek handlowych zwiększyła się w porównaniu z 2020 r., zarówno w poszczególnych częściach strefy analizowanych według krajów sąsiadujących, jak i według województw. Największy wzrost wystąpił przy granicy z Czechami – o 1359 jednostek (5,9%), a najmniejszy przy granicy z Litwą – o 95 jednostek (8,3%). W przypadku województw, największy wzrost odnotowano w strefie przygranicznej województwa śląskiego – o 875 jednostek (6,7%), a najmniejszy w strefie województwa mazowieckiego – o 16 jednostek (15,0%).

W grupie spółek handlowych istotną rolę odgrywają spółki z udziałem kapitału zagranicznego, których obecność może świadczyć o atrakcyjności inwestycyjnej danego regionu. Liczba podmiotów gospodarki narodowej działających w 2021 r. na obszarach przygranicznych w formie spółek z udziałem kapitału zagranicznego (8716) stanowiła 14,1% ogółu spółek handlowych strefy (w kraju odsetek ten wyniósł 13,8%). Ich liczba zwiększyła się w porównaniu z poprzednim rokiem o 146 jednostek, tj. o 1,7% (w kraju o 4,1%). W pięciu częściach strefy przygranicznej (analizowanych według krajów sąsiadujących) odnotowano wzrosty – największy przy granicy z Białorusią (o 175 spółek), natomiast w dwóch częściach strefy liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego zmniejszyła się – przy granicy z Czechami o 24 jednostki, a przy granicy z Niemcami o 22 jednostki.

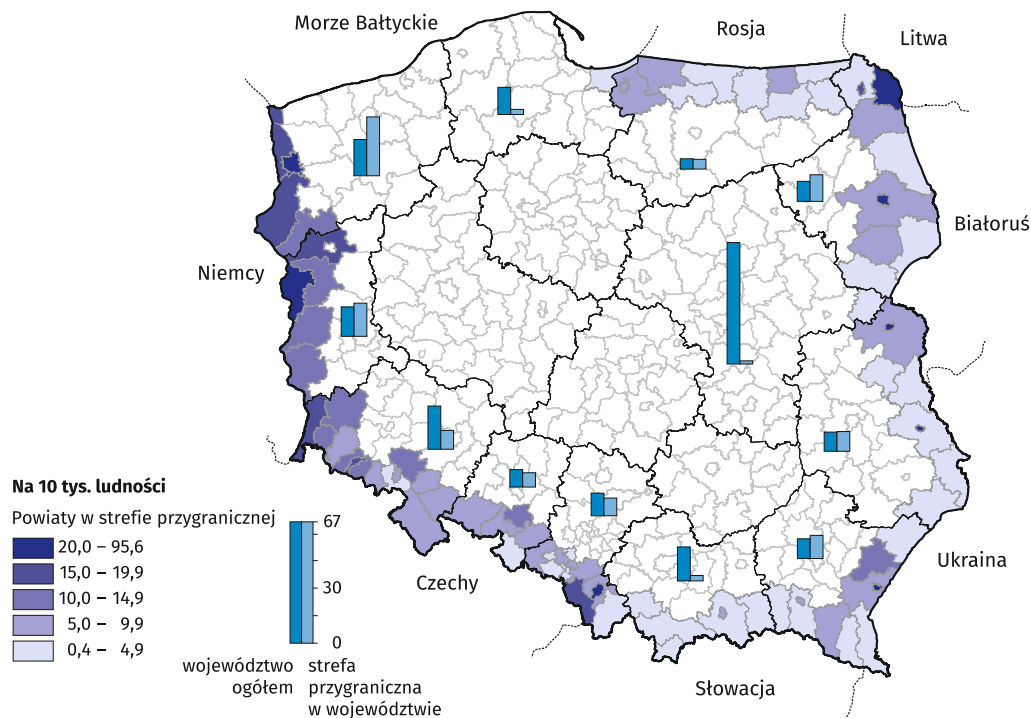
Analizując liczbę wpisanych w rejestrze REGON spółek z udziałem kapitału zagranicznego, według 12 województw, na obszarze których znajduje się strefa przygraniczna, można zauważyć,

W porównaniu z 2020 r. liczba spółek handlowych działających w 2021 r. w strefie przygranicznej wzrosła o 6,5% (w kraju wzrosła o 7,6%)

Liczba spółek z kapitałem zagranicznym działających w 2021 r. na obszarach przygranicznych stanowiła 14,1% ogółu spółek handlowych strefy (w kraju – 13,8%)

że w 6 z nich liczba podmiotów zlokalizowanych w strefie przygranicznej była większa niż w 2020 r. (największy wzrost odnotowano w strefie województwa podlaskiego – o 133 jednostki). Na obszarze przygranicznym województwa pomorskiego i mazowieckiego liczba działających spółek z kapitałem zagranicznym nie uległa zmianie (odpowiednio 10 i 5 jednostek), a w 4 województwach ich liczba zmniejszyła się (największy spadek wystąpił w strefie przygranicznej województwa dolnośląskiego – o 36 jednostek).

Mapa 2. Spółki z udziałem kapitału zagranicznego w 2021 roku

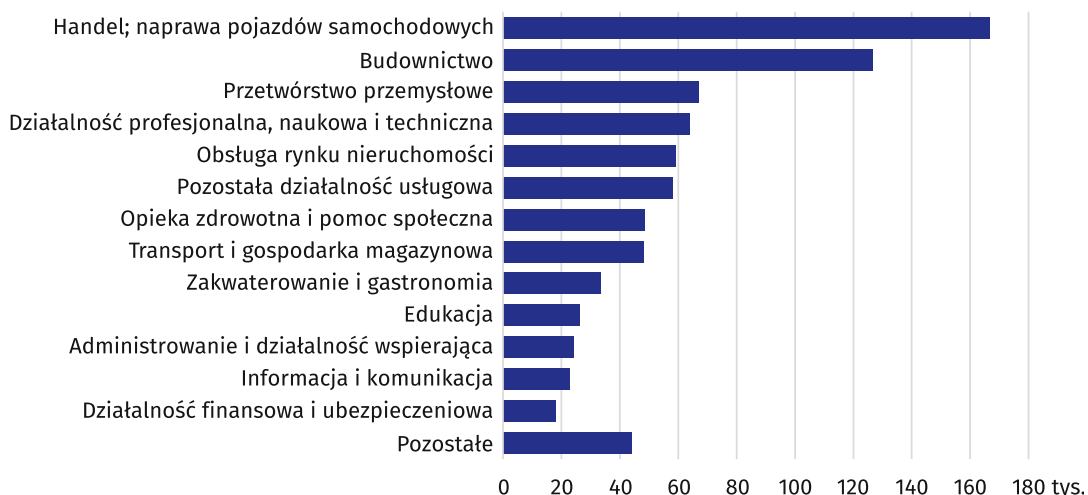

Podmioty gospodarki narodowej według rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej

Wśród podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON i prowadzących działalność na terenie strefy przygranicznej Polski znaczny odsetek stanowiły podmioty gospodarki narodowej należące do sekcji²: handel; naprawa pojazdów samochodowych – 20,6% (w kraju – 20,8%), budownictwo – 15,7% (w kraju – 13,8%), przetwórstwo przemysłowe – 8,3% (w kraju – 8,2%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 7,9% (w kraju – 10,7%).

Handel; naprawa pojazdów samochodowych – to dominująca działalność na obszarach przygranicznych (20,6% z ogółu podmiotów w strefie) i w Polsce (20,8%)

Wykres 2. Podmioty gospodarki narodowej w strefie przygranicznej według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności w 2021 roku

² W układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007.

Podmioty z sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych oraz budownictwo miały największy udział (powyżej 10%) w każdej z poszczególnych części strefy analizowanej według krajów sąsiadujących, przy czym w strefie przygranicznej ze Słowacją znaczny udział stanowiły również podmioty zaliczane do sekcji przetwórstwo przemysłowe (9,8%).

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a w przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Uwagi metodyczne

1. Obszar przygraniczny (strefa przygraniczna) został określony przy zastosowaniu następujących kryteriów:

- wstępnej delimitacji dokonano w oparciu o kryterium odległości miejsca dokonania zakupów od przejścia granicznego przez cudzoziemców oraz odległości od przejścia granicznego miejsca zamieszkania Polaków powracających z zagranicy, uzupełniając je o dane z obiektów noclegowych. W tym celu wykorzystano wyniki badań: „Podróże nie-rezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej” oraz „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach”, a także „Baza noclegowa turystyki i jej wykorzystanie”;
- do strefy przygranicznej zakwalifikowano wszystkie miejscowości znajdujące się na obszarze wyznaczonym przez promień 30 lub 50 km od przejść granicznych;
- delimitacji powiatów przygranicznych dokonano na podstawie kryterium powierzchni lub ludności zamieszkującej zdelimitowany obszar.

Jeżeli więcej niż 50% powierzchni powiatu (suma powierzchni zdelimitowanych miejscowości) znajduje się w zdelimitowanej strefie przygranicznej powiat przynależy do strefy przygranicznej.

Jeżeli więcej niż 50% ludności powiatu (suma ludności w zdelimitowanych miejscowościach) zamieszkuje w zdelimitowanej strefie przygranicznej powiat przynależy do strefy przygranicznej.

W przypadku gdy spełniony jest jeden z powyższych warunków, powiat uznano za przygraniczny.

2. W strefie przygranicznej na terenie Polski znajduje się 85 powiatów. Obejmują one obszar prawie 75 tys. km² (23,9% powierzchni Polski), który zamieszkuje 7,3 mln osób (19,0% ludności Polski).

3. Występują powiaty, które są obszarami przygranicznymi jednocześnie przy dwóch lub trzech krajach. Przy charakterystyce całego obszaru przygranicznego Polski powiaty te ujmowane są jeden raz. Przy charakterystyce strefy przygranicznej według odcinków granic z krajami sąsiadującymi powiaty te ujmowane są dla każdego obszaru przygranicznego oddzielnie.

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny w Rzeszowie

Dyrektor Marek Cierpiat-Wolan
Tel: 17 853 52 10, 17 853 52 19

Wydział Współpracy z Mediami

Tel: 22 608 38 04

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

Rzeczposzechnianie:
Rzecznik Prasowy Prezesa GUS

Karolina Banaszek
Tel: 695 255 011

- stat.gov.pl
- [@GUS_STAT](https://twitter.com/GUS_STAT)
- [@GlownyUrzadStatystyczny](https://www.facebook.com/GlownyUrzadStatystyczny)
- [gus_stat](https://www.instagram.com/gus_stat)
- [glownyurządstatystycznygus](https://www.youtube.com/glownyurządstatystycznygus)
- [glownyurządstatystyczny](https://www.linkedin.com/company/glownyurządstatystyczny)

Powiązane opracowania

[Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej na obszarach przygranicznych na terenie Polski](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Podmiot gospodarki narodowej](#)

[Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą](#)

[Sektor prywatny](#)

[Sektor publiczny](#)

Więcej informacji o rejestrze REGON